

Република Србија
ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА
ЕТИЧКИ ОДБОР
Број: 021-02-19/2023-01
Датум: 03.02.2023. године
Београд

СРЕДЊИ СЕКТОР СУДСТВА
БЕОГРАД
03.02.2023

127-01		Примак	Прод
--------	--	--------	------

ИЗВЕШТАЈ
О РАДУ ЕТИЧКОГ ОДБОРА ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА
ЗА 2022. ГОДИНУ

Чланом 6. Правилника о раду Етичког одбора Високог савета судства предвиђено је да Етички одбор подноси годишњи извештај о свом раду Савету најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину и увек када Савет то затражи.

Етички одбор, поред годишњег извештаја, објављује саопштења, начелна мишљења и смернице, који су доступни на интернет страници Савета, чиме се обезбеђује јавност рада Етичког одбора сагласно члану 55. Правилника.

Етички одбор

Правилником о раду Етичког одбора је прописано да Етички одбор има седам чланова (*члан 11*), да има председника и заменика председника који се бирају на период од годину дана и могу бити поново бирани (*члан 12*).

Етички одбор Високог савета судства као стално радно тело Високог савета судства у 2022. години је радио у следећем саставу:

- Омер Хациомеровић, судија Апелационог суда у Београду у пензији, председник Етичког одбора;
- Јулијана Могош Живковић, судија Вишег суда у Неготину, заменик председника Етичког одбора;
- Слободан Газивода, судија Врховног суда Србије у пензији, поверљиви саветник Етичког одбора;
- Персида Јовановић, судија Апелационог суда у Београду у пензији, члан Етичког одбора;
- Ивана Марковић Радојевић, судија Апелационог суда у Београду, члан Етичког одбора;
- Мира Мићић, судија Вишег суда у Ужицу, члан Етичког одбора и
- Милена Радивојев, судија Вишег суда у Суботици, члан Етичког одбора.

Како је председнику и заменику председника у октобру 2022. године истекао једногодишњи мандат, на Четвртој редовној седници Етичког одбора одржаној 18. октобра 2022. године, досадашњи председник Омер Хациомеровић и заменица председника Јулијана Могош Живковић су поново изабрани за председника и заменика председника Етичког одбора.

Седнице

Правилником о раду Етичког одбора је прописано да Етички одбор ради и доноси одлуке на седницама (*члан 29*), које се одржавају по потреби, а најмање четири пута годишње (*члан 31*).

У 2022. години одржано **5 седница** Етичког одбора:

- 15. априла 2022. године Прва редовна седница;
- 10. маја 2022. године Друга седница путем видео линка и 26. маја 2022. године наставак Друге седница путем видео линка;
- 16. септембра 2022. године Трећа редовна седница;
- 18. октобра 2022. године Четврта редовна седница и
- 25. новембра 2022. године Пета редовна седница

Одлуке по иницијативама за начелно мишљење

Правилником о раду Етичког одбора, као једна од његових надлежности, прописано је да Етички одбор даје начелна мишљења о томе да ли је одређено понашање судије у складу са Етичким кодексом судија, односно да ли је понашање члана Савета у складу са Етичким кодексом чланова Високог савета судства (*члан 4 алинеа 3*). Иницијативу за начелно мишљење може поднети свако (*члан 34 став 1*), а Етички одбор поводом поднете иницијативе може донети начелно мишљење (*члан 43*) или одлучити да је не узме у разматрање (*члан 42*).

Начелна мишљења

У извештајном периоду од јануара закључно са 31. децембром 2022. године поводом поднетих иницијатива за начелно мишљење формирано је **17 предмета** који су сагласно члану 36. Правилника о раду Етичког одбора Високог савета судства заведени у посебан уписник Савета у којем је уписан исход поступка.

Етички одбор је током 2022. године донео **12 начелних мишљења** која су објављена на интернет страници Високог савета судства и на тај начин су доступна свим судијама.

Одлуке да се иницијатива не узме у разматрање

У 5 пет случаја Етички одбор је одлучио да не узме у разматрање питања постављена у поднетим иницијативама за начелно мишљење. У три случаја из разлога јер се радило о понашању судије које очигледно није у складу са Етичким кодексом судија (*члан 42 став 1 алинеа 2 Правилника о раду*), а у два случаја о понашању које није релевантно за примену Етичког кодекса судија (*члан 42 став 1 алинеа 3 Правилника о раду*).

Поверљиви саветник

Поверљивом саветнику Етичког одбора судије се могу обратити за савет када имају недоумицу у погледу примене Етичког кодекса у конкретним ситуацијама (*члан 49 Правилника о раду*).

Контакт телефон и електронска пошта (poverljivi.savetnik@vss.sud.rs) објављени су на интернет страници Савета и доступни судијама.

Током 2022. године поднето је 16 захтева по којима је поступао поверљиви саветник.

Приликом давања мишљења мишљења руководио се Етичким кодексом, усвојеним ставовима Етичког одбора чувајући притом идентитет подносиоца захтева за поверљиво саветовање.

У вези Правилника о раду

Правилником о раду Етичког одбора, као једна од његових надлежности, прописано је да Етички одбор предлаже Савету покретање поступка за измене и допуне Етичког кодекса судија и Етичког кодекса чланова Високог савета судства, Правилника о раду Етичког одбора и других аката Високог савета судства у вези са Етичким кодексом (*члан 4 алинеа 2*).

Етички одбор је 13. јануара 2022. године упутио Високом савету судства запажања, примедбе и сугестије у вези Правилника о раду и предложио му да донесе нови Правилник о раду којим ће се јасно прописати надлежности Етичког одбора, за сваку од надлежности прописати посебна правила поступка и начин одлучивања и у складу са прописаним надлежностима и поступком уредити остала питања која се уређују Правилником о раду. Етичког одбора је изразио спремност да уради нацрт Правилника или да учествује у радној групи којој би био поверен тај задатак.

Високи савет судства је прихватио предлог Етичког одбора и 3. марта 2022. године образовао Радну групу за разматрање предлога чланова Етичког одбора Високог савета судства за доношење новог Правилника о раду Етичког одбора Високог савета судства.

Етички одбор је израдио Модел правилника о раду и 1. јуна 2022. године га доставио Радној групи Високог савета судства.

На седници одржаној 9. јуна 2022. године Високи савет судства је донео Правилник о раду Етичког одбора Високог савета судства који је објављен у „Службени гласник РС”, бр. 68/22 од 22. јуна 2022. године када је и ступио на снагу.

У вези Пословника о раду

Правилником о раду Етичког одбора, као једна од његових надлежности, прописано је да Етички одбор доноси Пословник о раду Етичког одбора (*члан 4 алинеа 8*).

Након што је 9. јуна 2022. године Високи савет судства донео сада важећи Правилник о раду Етичког одбора, Етички одбор је приступио доношењу Пословника о раду.

Урађен је нацрт Пословника о раду, о коме је вођена расправа на седници Етичког одбора одржаној 25.11. 2022. године, а усвајање овог пословника се очекује на првој наредној седници у 2023. години.

До доношења Пословника о раду, Етички одбор ради по привременим правилима о раду, усвојеним на седници од 16. септембра 2022. године.

У вези са едукацијом судија

Правилником о раду Етичког одбора, као једна од његових надлежности, прописано је да Етички одбор предузима активности у вези са едукацијом судија и чланова Савета и прати реализацију ових обука (*члан 4 алинеа 7*).

*

Сви чланови Етичког одбора су учествовали у серији дебата о етици судија - „Дани судијске етике“ у периоду од 21. јануара до 18. фебруара 2022. године.

Високи савет судства је у сарадњи са Етичким одбором Високог савета судства и Пројектом ИПА 2016 „ЕУ за Србију - Подршка Високом савету судства“, који финансира Европска унија, а спроводи Немачка организација за међународну сарадњу GIZ организовао серију дебата о етици судија - „Дани судијске етике“ у периоду од 21.

јануара до 18. фебруара 2022. године и позвао је све председнике судова и судије да учествују у дебати.

Услед неповољне епидемиолошке ситуације, ове дебате су биле организоване онлајн, у хибридном формату који је подразумевао учешће и снимање панелиста у студију, док су учесници пратили дебате преко компјутера или телефона, путем линка који им је достављен. То је омогућило да учесници и непосредно учествују у дебати директним укључивањем у програм, уз слику и тон.

Прва онлајн дебата о етици судија „Представљање Етичког одбора Високог савета судства“ одражана је 21. јануара 2022. године.

Друга онлајн дебата о етици судија „Етички кодекс судија и стандарди судијске етике“ одражана је 28. јануара 2022. године.

Трећа онлајн дебата о етици судија „Одговорност судија- разлике између дисциплинске и етичке одговорности судија“ одражана је 4. фебруара 2022. године.

Четврта онлајн дебата о етици судија „Поверљиви саветник, улога и упоредно правни приказ“ одражана је 11. фебруара 2022. године.

Пета онлајн дебата о етици судија „Завршна дебата о етици судија“ одражана је 18. фебруара 2022. године.

*

Сви чланови Етичког одбора су учествовали у програму напредне обуке предавача под називом „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на судије“.

Пројекат Савета Европе и ЕУ „Јачање независности и одговорности правосуђа“ је у сарадњи са Правосудном академијом организовао програме напредне обуке предавача под називом „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на судије“.

Први програм је одржан од 18. и 19. јануара 2022. године у Београду, а други програм од 7. до 9. марта 2022. године у Новом Саду. Осим чланова Етичког одбора Високог савета судства на обукама су учествовале и судије републичког ранга које су жељу за учешћем на овим обукама исказале пријавом на раније спроведени јавни позив Правосудне академије.

*

Чланови Етичког одбора, Јулијана Могош Живковић, Ивана Марковић Радојевић, Мира Мићић и Омер Хациомеровић су учествовали у програму обуке за 60 новоизабраних судија под називом „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на судије“.

Пројекат Савета Европе и ЕУ „Јачање независности и одговорности правосуђа“ је у сарадњи са Правосудном академијом током јуна месеца 2022. године организовао обуке за 60 новоизабране судије на четири апелациона подручја и то у Нишу, Крагујевцу, Београду и Новом Саду под називом „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на судије“.

Предавања су била: „Појам непримереног утицаја у судству“, „Независност судства и заштита од непримереног утицаја – међународни стандардни и национални правни оквир“ и „Типови непримереног утицаја, механизми за заштиту од непримереног утицаја и примери из упоредне и домаће праксе“.

Предавачи су били заменици председника Високог савета судства, председник, заменик председника и члан Етичког одбора Високог савета судства, као и судије Врховног касационог суда који су прошли напредну обуку предавача на тему недозвољеног утицаја на рад правосуђа, такође подржану од стране овог Пројекта

Због великог интересовања а у циљу обуке што већег броја судија пројекат Савета Европе и ЕУ „Јачање независности и одговорности правосуђа“ је у сарадњи са Правосудном академијом организовао и током септембра месеца 2022. године једнодневне обуке за 40 новоизабраних судија са подручја апелационих судова у Нишу и Београду, а током октобра месеца 2022. године једнодневне обуке за 29 новоизабраних судија са подручја апелационих судова у Крагујевцу и Новом Саду под називом „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на рад судија и правосуђа“.

Основни циљ свих ових обука био је да новоизабране судије информише о облицима недозвољених утицаја на рад правосуђа, да код судија развију вештине за идентификовање различитих типова недозвољеног утицаја, упозна их са механизмима заштите од недозвољеног утицаја на рад судија, као и са међународним стандардима и националним правним оквиром.

На овим обукама учесницима је достављен и Водич за судије – заштита од недозвољеног утицаја који на практичан начин информише судије о поступку заштите и пријављивања недозвољеног утицаја.

*

Сви чланови Етичког одбора су учествовали у радионици о поверљивом саветовању за чланове Етичког одбора Високог савета судства и Државног већа тужилаца, одржаној 18. октобра 2022. године у Београду.

Заједнички пројекат Европске уније и Савета Европе „Јачање независности и одговорности правосуђа“ организовао је радионицу о поверљивом саветовању за чланове Етичког одбора Високог савета судства и Државног већа тужилаца, 18. октобра 2022. године у Београду.

Укупно 13 судија и јавних тужилаца који су чланови Етичког одбора Високог савета судства и Државног већа тужилаца је присуствовало овој радионици и стекло знања о америчким искуствима поверљивог саветовања судија и тужилаца о етичким питањима, које је презентовала Reiko Kalner, извршна директорка Комисије за судијско понашање, државе Вашингтон, САД.

Кључна питања презентована на овој радионици од стране Jose Manuel Duro Meateus Cardoso, судије Апелационог суда у Лисабону у Португалији, односила су се на положај поверљивог саветника, укључујући комуникацију са судијама и тужиоцима и однос са етичким одборима Високог савета судства и Државног већа тужилаца. Посебно су дефинисане главне разлике између етике и деонтологије, као и деонтологије и дисциплине.

Представници оба етичка одбора су се сложили да ће обе праксе (америчка и европска) бити веома корисне у њиховом будућем раду, посебно у погледу начина комуникације између судија/јавних тужилаца и поверљивог саветника и односа између Етичког одбора и поверљивог саветника.

Сарадња са другим институцијама и наступи у медијима

Правилником о раду Етичког одбора је прописано је да Етички одбор у вршењу својих надлежности сарађује са Саветом, његовим радним телима, државним органима и институцијама и другим субјектима (члан 5), а да јавност рада обезбеђује објављивањем саопштења, извештаја о раду, начелних мишљења, смерница и других одлука и аката на интернет страници Савета, уз поштовање принципа поверљивости и приватности, односно одредби Закона о заштити података о личности (члан 55).

*

Председник Етичког одбора Омер Хациомеровић је на радионици „Етичка и дисциплинска одговорност судија и државних тужилаца“, одржаној у Подгорици 15 и 16. марта 2022. године, учествовао као уводничар са темом „Етичка и дисциплинска одговорност судија у Републици Србији – искуства из праксе“. Ова радионица је одржана у оквиру заједничког пројекта Европске уније и Савета Европе „*Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску 2019-2022*“.

*

У циљу реализације активности 1.1.5.2. из Акционог плана за Поглавље 23, на иницијативу Етичког одбора Високог савета судства је 7. јуна 2022. године одржан први заједнички састанак представника етичких одбора Високог савета судства, Државног већа тужилаца и Комисије за етику Народне скупштине Републике Србије.

Испред Етичког одбора Високог савета судства састанку је присуствовала Јулијана Могош Живковић, заменица председника Етичког одбора.

Током састанка учесници су се међусобно упознали са радом одбора, изнели су своја искуства из досадашњег рада и предочили са каквим се изазовима суочавају.

На крају састанка учесници су исказали спремност за успостављање добре праксе редовног одржавања заједничких састанака, ради успостављања ефикасног механизма за праћење поштовања судских одлука, који ће омогућити Високом савету судства и Државном већу тужилаца да реагују против политичког мешања и у вези са јавним коментарисањем судских одлука.

*

Током 35. јубиларног сусрета Копаоничке школе природног права, одржаног од 13-17. децембра 2022. године, који традиционално окупља правне стручњаке и представља највећи скуп правника у региону, представљена је публикација „Етички аспекти употребе друштвених мрежа – водич за судије и тужиоце“, издата у оквиру заједничког пројекта Европске уније и савета Европе, а о њеном значају је говорио Омер Хациомеровић, председник Етичког одбора Високог савета судства.

*

Заменица председника Етичког одбора Високог савета судства Јулијана Могош Живковић је на Интернет платформи „Отворена врата правосуђа“, дигиталном порталу едукативног карактера који је креиран да грађанима омогући лакше информисање о правосуђу, у периоду од 14.07. до 25.10.2022. године објавила следеће текстове: „Етички кодекс судија – Шта је и чему служи?“, „Етички одбор Високог савета судства“ и „Заштита од непримереног утицаја“.

*

Председник Етичког одбора Високог савета судства Омер Хациомеровић је дао интервју за дневни лист „Политика“ објављен 12. октобра 2022. године под насловом „Етички одбор решава моралне дилеме судија“ у којем је широј јавности објаснио поступање Етичког одбора и поверљивог саветника.

Председник Етичког одбора

Омер Хациомеровић

